

Ο ΧΩΡΟΤΑΞΙΚΟΣ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ ΚΑΙ ΟΙ ΑΝΑΛΗΘΕΙΕΣ ΤΗΣ ΝΕΑΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ (Αύγουστος 2007)

Συγγραφέας: ΔΗΜΗΤΡΗΣ ΧΡΙΣΤΟΦΙΛΟΠΟΥΛΟΣ

Από το 1974 μέχρι σήμερα όλοι οι Έλληνες βιώνουν την κακοποίηση αλλά και καταστροφή του περιβάλλοντος. Η ευθύνη των δύο κομμάτων που εναλλάσσονται στην εξουσία (15 χρόνια η Νέα Δημοκρατία και 18 το ΠΑΣΟΚ συνολικά) είναι μεγάλη.

Είμαστε η μόνη χώρα στην Ευρώπη όπου δεν εφαρμόζεται χωροταξικός σχεδιασμός. Όμως, προκειμένου να πάρουμε χρηματοδοτήσεις από την Ευρωπαϊκή Ένωση, «βαπτίζουμε» χωροταξικά σχέδια διάφορα υποκατάστατά τους («μαϊμούδες» χωροταξικά σχέδια), όπως λ.χ. οι ΖΟΕ κ.λπ. Τα προγράμματα να απορροφώνται για να παίρνουμε τα ποσά της χρηματοδότησης. Αυτό κυρίως μας ενδιαφέρει. Από την άποψη αυτή, η Ευρωπαϊκή Ένωση, με τον τρόπο, τη διαδικασία και τον έλεγχο χορήγησης των Κοινοτικών Πλαισίων Στήριξης (ΚΠΣ ή σκέτα «πακέτα»), είναι άθελά της ο ηθικός αυτουργός της διαφθοράς ορισμένων κρατών-μελών της σε κεντρικό, περιφερειακό και τοπικό επίπεδο. Τα έργα που επιδοτούνται μέχρι σήμερα παραλαμβάνονται από την Ευρωπαϊκή Ένωση χωρίς έλεγχο, αφού δεν έχει ολοκληρωθεί ο διαγωνισμός για τον φορέα πιστοποίησης.

Ενώ, λοιπόν, στη χώρα μας δεν εφαρμόζεται χωροταξικός σχεδιασμός, η σημερινή κυβέρνηση της Νέας Δημοκρατίας και ειδικότερα το ΥΠΕΧΩΔΕ, εν όψει των επικείμενων εκλογών, προπαγανδίζει ανερυθρίαστα και προσπαθεί επικοινωνιακά, από τα ΜΜΕ, να προβάλει το μηδαμινό περιβαλλοντικό και χωροταξικό έργο της μέσω της περίφημης «Περίληψης Απολογιστικής Έκθεσης για το Περιβάλλον». Όλα αυτά με συγχρηματοδότηση, όπως ανακοινώνει, της Ευρωπαϊκής Ένωσης (η Ευρωπαϊκή Ένωση στην υπηρεσία της κομματικής προβολής της Ν.Δ.;). Θα σταθώ σήμερα με το άρθρο αυτό στο χωροταξικό έργο του ΥΠΕΧΩΔΕ, επιφυλασσόμενος για το υπόλοιπο περιεχόμενο της έκθεσης.

Η πιο πάνω έκθεση αναφέρει: «1. Εκπονήθηκε και θεσμοθετείται ένας ολοκληρωμένος Χωροταξικός Σχεδιασμός. Έχουν δοθεί ήδη στη δημοσιότητα τα

ειδικά χωροταξικά πλαίσια για τις ανανεώσιμες πηγές, τον τουρισμό και τη βιομηχανία και παρουσιάζεται άμεσα το Εθνικό Χωροταξικό Πλαίσιο. Τώρα καθένας θα γνωρίζει τι μπορεί να κάνει και πού. Μέσα σε 3,5 χρόνια υλοποιείται μια από τις σημαντικότερες μεταρρυθμίσεις, η οποία έπρεπε να έχει γίνει από συστάσεως του ελληνικού κράτους. 2...». Η έκθεση αυτή είναι γεμάτη αναλήθειες για τους ακόλουθους λόγους:

Η Νέα Δημοκρατία κατά τα 15 χρόνια διακυβέρνησής της θεσμοθέτησε ένα νόμο (360/1976) για τη χωροταξία και το περιβάλλον, ο οποίος ουδέποτε εφαρμόστηκε λόγω έλλειψης πολιτικής βούλησης. Ο νόμος αυτός αντικαταστάθηκε από το ν. 2742/1999 «Χωροταξικός Σχεδιασμός και Αειφόρος Ανάπτυξη» (νόμος Λαλιώτη), ο οποίος και αποτελεί το ισχύον σήμερα θεσμικό πλαίσιο χωροταξικού σχεδιασμού. Για την υλοποίησή του εγκρίθηκαν τα Χωροταξικά Σχέδια όλων των περιφερειών (πλην Αττικής) της χώρας, τα οποία δεν πρόλαβαν να υλοποιηθούν από το ΠΑΣΟΚ λόγω αλλαγής της διακυβέρνησης της χώρας. Ορθά προηγήθηκε από το ΠΑΣΟΚ η έγκριση των Περιφερειακών αντί του Εθνικού Χωροταξικού Σχεδίου, καθόσον τα πρώτα είναι περισσότερο εφαρμόσιμα από το δεύτερο, το οποίο είναι τόσο γενικό και αόριστο που αποτελεί μάλλον ένα σχέδιο - «ευχολόγιο» και συνεπώς δύσκολα εφαρμόσιμο. Άλλωστε, όλες σχεδόν οι χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης εφαρμόζουν τα Περιφερειακά Χωροταξικά Σχέδια (Regional Planning) αντί του Εθνικού (Amenagement du territoire), το οποίο εγκατέλειψε μέχρι και η Γαλλία, η μόνη χώρα που το εφαρμόζει.

Αντί λοιπόν η Νέα Δημοκρατία να υλοποιήσει τα έτοιμα από το ΠΑΣΟΚ Περιφερειακά Χωροταξικά Σχέδια, προτίμησε, για επικοινωνιακούς λόγους και εν όψει των επικείμενων εκλογών, να προβεί στην εκπόνηση (όχι έγκριση και πολύ περισσότερο εφαρμογή) ειδικών χωροταξικών σχεδίων βασισμένων στο πιο πάνω θεσμικό πλαίσιο του ΠΑΣΟΚ. Όμως αυτά τα ειδικά χωροταξικά σχέδια, εθνικής εμβέλειας, προϋποθέτουν ότι έχει ήδη εγκριθεί εθνικό χωροταξικό σχέδιο και, αν αυτό χρειάζεται εξειδίκευση σε κάποιον τομέα (λ.χ. δίκτυα και υπηρεσίες υποδομής, τουρισμός, βιομηχανία κ.λπ.), τότε εκπονείται το ειδικό χωροταξικό σχέδιο του τομέα αυτού. Έτσι, λ.χ. το εθνικό χωροταξικό αναφέρεται γενικά στο οδικό δίκτυο της χώρας. Η εξειδίκευση του τομέα αυτού (δίκτυα υποδομής) θα γίνει με την εκπόνηση αντίστοιχου ειδικού χωροταξικού σχεδίου για όλους τους οδικούς άξονες της χώρας. Σημειωτέον ότι το ΥΠΕΧΩΔΕ «φυτεύει» οδικούς άξονες, χωρίς να υπάρχει εθνικό ή

ειδικό χωροταξικό σχέδιο. Έτσι, οι επιπτώσεις αυτών των οδικών αξόνων, στις διάφορες δραστηριότητες, τις χρήσεις γης κ.λπ. αγνοούνται παντελώς.

Η κυβέρνηση της Νέας Δημοκρατίας, εντελώς ανακόλουθα και για να δείξει κάποιο έργο, εκπόνησε πρώτα ορισμένα ειδικά χωροταξικά σχέδια (ανανεώσιμες πηγές, τουρισμός και βιομηχανία) για να εξειδικευτούν οι κατευθύνσεις στους τομείς αυτούς του ανύπαρκτου εθνικού χωροταξικού σχεδίου, το οποίο δεν αποκλείεται, επικοινωνιακά, να εμφανίσει ως εκπονούμενο αμέσως πριν από τις εκλογές. Τα τρία ειδικά χωροταξικά, που για λόγους εντυπώσεων αποκαλεί ολοκληρωμένο(!) χωροταξικό σχεδιασμό, απλώς εκπονήθηκαν χωρίς, στη συνέχεια, να εγκριθούν και πολύ περισσότερο να εφαρμοστούν. Η εφαρμογή τους, αν ποτέ υπάρξει πολιτική βούληση υλοποίησής της, που απαιτεί και έκδοση σχετικών νόμων, χρειάζεται τουλάχιστον 4 χρόνια. Όμως αυτό δεν ενδιαφέρει τον Υπουργό, γιατί αρκεί να κερδίσει, εν όψει των επικείμενων εκλογών, τις εντυπώσεις ότι προχώρησε σε ολοκληρωμένο (!) χωροταξικό σχεδιασμό. Με την ως άνω έκθεση διαφημίζει ότι τώρα (μετά την εκπόνηση των τριών ειδικών χωροταξικών σχεδίων) «ο καθένας θα γνωρίζει τι μπορεί να κάνει και πού». Αυτό είναι αναληθές, διότι «ο καθένας γνωρίζει τι να κάνει» μόνο με τα σχέδια του κατώτερου επιπέδου (περιφερειακού, νομού ή τα δημοτικά γενικά πολεοδομικά σχέδια και Σχέδια Χωρικής και Οικιστικής Ανάπτυξης Ανοικτών Πόλεων κ.λπ.), τα οποία σκονίζονται στα συρτάρια του ΥΠΕΧΩΔΕ. Είναι δυνατόν το εθνικής εμβέλειας χωροταξικό σχέδιο να ασχολείται με τον καθένα χωριστά;

Ακόμη, η ως άνω έκθεση αναφέρει: «Μέσα σε 3,5 χρόνια υλοποιείται μια από τις σημαντικότερες μεταρρυθμίσεις (οι άλλες ποιες είναι;), η οποία έπρεπε να έχει γίνει από της συστάσεως του ελληνικού κράτους». Εν πρώτοις, η ανάγκη για χωροταξικό σχεδιασμό εμφανίστηκε στην Ευρώπη στις αρχές της δεκαετίας του 1950 ως εθνική πολιτική για την αντιμετώπιση των προβλημάτων των κατεστραμμένων λόγω του Β' Παγκόσμιου Πολέμου περιοχών. Κατά τον 19ο αιώνα (ανασύσταση του ελληνικού κράτους) δεν υπήρχαν σε ολόκληρο τον κόσμο ούτε καν θεσμοθετημένα πολεοδομικά σχέδια. Κάπου κάπου οι αναλήθειες είναι ανεκτές, αλλά αυτές της έκθεσης είναι τερατώδεις. Αν δεν υπήρχε το πλήρες θεσμικό πλαίσιο χωροταξικού σχεδιασμού του ΠΑΣΟΚ, η κυβέρνηση της Νέας Δημοκρατίας -και ειδικότερα το ΥΠΕΧΩΔΕ- δεν θα μπορούσε να εκπονήσει ούτε καν τα τρία ειδικά που επικαλείται και τα οποία δεν έχουν ακόμη εγκριθεί, πολύ δε περισσότερο εφαρμοστεί. Το ΥΠΕΧΩΔΕ προσπαθεί εδώ

και 3,5 χρόνια να φέρει στη Βουλή το απλό νομοσχέδιο για τις άδειες οικοδομής και ακόμη δεν τα έχει καταφέρει.

Η ανικανότητα και απραξία του ΥΠΕΧΩΔΕ γίνεται προσπάθεια να εμφανιστεί, μέσω της προπαγανδιστικής «Απολογιστικής Έκθεσής» του, ως μία από τις «σημαντικότερες μεταρρυθμίσεις» και μάλιστα από της συστάσεως του ελληνικού κράτους(!). Πράγματι, αν η απραξία και η ανικανότητα συνιστούν μεταρρύθμιση, η Νέα Δημοκρατία έχει πλήθος τέτοιων μεταρρυθμίσεων. Είναι χρέος, λέει ο Υπουργός «να σεβαστούμε το περιβάλλον των παιδιών μας» (μπλα, μπλα, μπλα...). Η πραγματικότητα τον διαψεύδει. Το περιβάλλον σήμερα δεν είναι των παιδιών μας. Είναι δικό μας και το καταστρέφουμε για να μην το βρουν τα παιδιά μας. Πρόκειται για βιώσιμη καταστροφή του περιβάλλοντος, την οποία «βαπτίζουμε» αειφόρο ανάπτυξη (η καταστροφή της Πάρνηθας, της Πεντέλης, της Ραφήνας κ.λπ., η εξαφάνιση των ελεύθερων χώρων με την ανεξέλεγκτη οικιστική εξάπλωση και επέκταση του πολεοδομικού συγκροτήματος της Αθήνας στα Μεσόγεια αποτελούν ενδεικτικά αλλά απτά παραδείγματα «αειφόρου» καταστροφής που τη βαπτίζει ανάπτυξη)! Οι λέξεις έχουν χάσει το νόημά τους. Όλα είναι θέμα προπαγάνδας και στο σπορ αυτό η Νέα Δημοκρατία είναι ασυναγώνιστη.

Νομίζω ότι ο ελληνικός λαός δύσκολα θα «χάψει» αυτά που του σερβίρει καθημερινά, μέσω των ΜΜΕ, με την Απολογιστική Έκθεση η κυβερνητική προπαγάνδα, εφόσον βλέπει, μέρα με τη μέρα, να μεγαλώνει η κακοποίηση και καταστροφή του περιβάλλοντος. Ο Υπουργός ΠΕΧΩΔΕ, αντί της έκθεσης αυτής, έπρεπε να απολογηθεί στον ελληνικό λαό και να ζητήσει συγγνώμη για την απραξία, την αδιαφορία του για το περιβάλλον και τον περιορισμό του ΥΠΕΧΩΔΕ σε Υπουργείο Οδικών Αξόνων.

Το άρθρο δημοσιεύθηκε στην Εφημερίδα «ΕΛΕΥΘΕΡΟΤΥΠΙΑ» στις 2 Αυγούστου 2007, σ. 9.